

ČASOPIS ZA KULTURU HRVATSKOGA KNJIŽEVNOG JEZIKA
IZDAJE HRVATSKO FILOLOŠKO DRUŠTVO
GOD. 30, BR. 1, 1–32, ZAGREB, LISTOPAD 1982.

BOJA I NJEZINE IZVEDENICE U TERMINOLOGIJI

Dragutin Raguz

Riječ *boja* jedna je od mnogobrojnih koje više ne razaznajemo kao strane. Ona je tako dobro i dugo prihvaćena da u svome vlastitome jeziku teško da možemo naći neku drugu istoga značenja, iako je ovaj narod svakako znao za boje i različitim sredstvima bojio razne predmete i prije Turaka, od kojih smo naslijedili *boju* (tur. boya), pa dakle i imao riječ za nju (*mast* i od nje izvedene riječi, npr. *mastilo*, *mastiti* u značenju 'bojiti' itd.), što postoji i danas u dijalektima, osobito u čakavskome. Uz to *mastilo* postoji u srpskome na rangu književnoga jezika u značenju 'tinta' i danas.

Da je riječ *boja* turcizam, mogu nas uvjeriti lako i izvedene riječi *bojadisati*, *bojadisaonica*, *bojadisar* i sl., koje su prepoznatljivije kao balkanizmi po elementu *-is-*, a takvi termini posebno su se ukorijenili u bojarstvu, u tekstilstvu. U općem, svakidašnjem rječniku, svakodnevnoj upotrebi to je gotovo rijetko, neobično. Koliko znam, to je još moguće sresti u frizera. Inače je sasvim uobičajeno *bojiti* i *bojenje*. To npr. dobro znaju daci koji bojećama boje (a ne bojadišu).

Odakle tolika rasprostranjenost oblika sa *-dis-* u tekstilstvu? Mislim da je posrijedi jači turski utjecaj nego u drugom kojem području zato što je Balkan područje svakovrsnih zanata istočnoga tipa proizvodnje pa je takav način proizvodnje sa sobom širio i jezični utjecaj. Ipak jest čudno da su oblici sa *-dis-* češći, ustaljeniji u hrvatskoj jezičnoj praksi nego u srpskoj, preko čijeg su se područja turcizmi širili do nas. Taj slučaj svakako nije usamljen; slično je i sa *spratom* i *katom* – turcizam *kat* je danas samo hrvatski, *sprat* je srpski. Takvih slučajeva ima još (*dućan* je npr. u Hrvatskoj svuda u razgovornom jeziku sasvim uobičajena riječ, dok je po BiH i Srbiji to sasvim rijetko, u svakom slučaju puno rjeđe nego u Hrvatskoj. Tome bi se u svakom slučaju moglo naći rješenje, objašnjenje, ali ovo nije ni prilika ni mjesto za to. Samo kao općenitu napomenu možemo na-

vesti to da su Hrvati od ilirskoga pokreta u prvoj polu 19. st. bili posve okrenuti štokavštini, a najčešće onoj kakvu imamo u narodnoj priči i pjesmi V. S. Karadžića kao uzornoj i prema kojoj je (uglavnom) T. Maretić sastavio svoju Gramatiku. U tom posezanju za štokavštinom s izvora, koja je bila uzor kao gramatički sustav, što drugačije nije ni moglo ni trebalo biti, zahvaćalo se i u leksik, rječnički fond i kad je trebalo i kad nije. Rječnik, shvaćen kao ukupnost riječi kojega jezika, a ne samo kao knjiga, izrazit je primjer izraza jedne kulture, kulturnoga sloja kojega se nije nužno odricati kada mijenjamo jezik. Na primjer kajkavski Zagreb i čitav njegov kulturni krug nisu morali napuštanjem kajkavštine u 19. st. i preuzimanjem štokavštine kao jezičnoga sustava gramatičkih pravila napustiti i sve svoje riječi. Da mogu i neštokavske riječi biti u (štokavskom) hrvatskom književnom jeziku, dokaz su mnogobrojne strane riječi, ali prilagođene raznim elementima sustava književnoga jezika. Kad govorimo o uzimanju ili napuštanju riječi, ne mislimo da se to radi uvijek svjesno. Svaki takav čin je spontan, ali je nužno u skladu s općom kulturnom orijentacijom, kulturnim stavom prema svome ili tuđem. O svjesnijem zahvatu radi se uvijek kada se želi napraviti reda tamo gdje ga nema ili ga nema dovoljno. Područje bilo koje terminologije upravo je područje gdje stalno treba tražiti red. A to da je pri tom nužan kakav-takav stav o vlastitoj kulturno-jezičnoj tradiciji, to je sasvim razumljivo. Dvoumljenja i sukobi oko izbora domaće ili strane riječi očit su dokaz različita kulturno-jezičnoga stava.

Međutim, usprkos svemu postoji snažna inercija pa se nerijetko zadržavaju termini za koje znamo da nisu u redu. To je sasvim razumljivo jer kontinuitet je u terminologiji neobično važan, ali njega se je moguće držati dok nema promjena u sadržaju struke. Svaki pomak u znanosti očito traži i pomak u terminologiji jer termini su etikete za stručne pojmove. I što je pomak u znanosti veći, to je i potreba za promjenom terminologije veća, odnosno za red u terminologiji. Uz sve to postoji u nekih ljudi i nemar opravdavajući ga slabim objašnjenjem da im nije važno kako se što kaže, kako se što zove, nego da im je važnije da im je sadržaj razumljiv. Kao da je sadržaj moguće prenijeti bez riječi! Što je više reda u mislima, bit će više reda i u riječima, i obratno: dobra terminologija, dobro usustavljena terminologija olakšat će brže i lakše shvaćanje i prihvaćanje sadržaja.

Ipak bilo o kakvu sređivanju terminologije da je riječ, maksimalno se mora voditi računa o tradiciji upotrebe nekoga termina, odnosno o već spominjanom kontinuitetu. Dakle sustavnost, primjerenost i funkcionalnost termina po svaku cijenu, ali uvijek na temelju onoga što je u tradiciji s jezičnoga i kulturnoga gledišta prihvatljivo.

To da smo prihvatili *boju* kao riječ, kao termin, da ne možemo više, sve i da hoćemo, ništa protiv nje, to je sasvim jasno. U prilog njoj ide upravo ono što smo rekli na početku: nitko je više ne osjeća kao stranu riječ. Ali ako smo prihvatili *boju*, ne moramo i sve oblike te turske riječi. Od osnovne riječi *boja* svojim jezičnim sredstvima imamo mogućnosti izvesti sve riječi koje su nam potrebne i koje su manje više već registrirane. Ako pogledamo u bilo koji rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika, naći ćemo u njemu i riječ, glagol *bojiti*. I čemu onda *bojadisati* kad on ništa drugo ne znači nego što i *bojiti*, s tim što je *bojadisati* načinjen od 3. lica jd. *boyadi* turskoga glagola *boyamak* uz pomoć infiksa *-is-* kakav je u glagolima *funkcionisati*, *intervenisati*, *informisati* itd. Osim što je strane tvorbe i što imamo bolji, svoj oblik, slaba mu je strana i to što postoji samo u tekstilstvu. Njegova jača strana, tradicija, kontinuitet upotrebe, također je veoma slaba — paralelno s likovima na *-dis-* i u tekstilstvu se javljaju, upotrebljavaju i naši, domaći likovi *bojenje*,

bojiti i sl., a kojiput našem domaćem liku nema te „turske” paralele. Nema npr. prema *bojadisati bojadisalo* (nego *bojilo*), nema prema *bojadisanje obojadisanje* (nego *obojenje*) itd. To dakle ne pokazuje nikakvu tradiciju (u smislu nečega postojanoga, sredenoga, vrijednoga), nego nesređenost, da ne kažemo nered. Potvrde za tu neusklađenost ne treba previše tražiti; toga su tekstilci svjesni. Evo samo jednoga primjera iz časopisa *Tekstil*, vol. 30, sv. 3, Zagreb, ožujak 1981, str. 141–144. Tamo se govori: o troškovima *bojadisanja*, o *bojadisarskom* ponašanju gotovo svih *bojila*, o *bojadisarskom* postupku, *bojadisanju* celuloznih vlakana, o prenošenju laboratorijske recepture na *obojenje* u pogonu, o žutom *bojilu* itd. A ista je stvar i na reklamnom oglasu Pamučne industrije iz Duge Rese, gdje se kaže da proizvodi sve vrste pamučnih tkanina: „sirovih, bijeljenih, bojadisanih”.

Od osnovne riječi *boja* sada navodim sve izvedenice potvrđene na hrvatskosrpskom području u Rječniku JA ili Rječniku MH i MS ili u Dapčevu Tehničkom rječniku, a nekoliko njih i iz drugih izvora.

boja

bojiti / bojati / bojadisati

bojadžija / bojar / bojadisar

bojadžijski / bojarski / bojadisarski

bojadžinica / bojarica / bojilja

bojenje / bojadisanje

bojačnica / bojadžinica / bojadisaonica / bojara

bojarstvo / bojadisarstvo / bojadžiluk

/o/bojen

obojenje

bojilo / bojadisalo

bojica

Riječi smo naveli paralelno kad se radi o istoznačnim terminima izvedenima različitim tvorbenim elementima, sufiksima. Pođimo redom.

Boja može biti sporna s izgovorne strane: da li *bója* (izgovor kao *sója*, *prója*, *hvója*, *Trója*) ili *bòja* (izgovor kao *tvòja*, *mòja*). Prvi lik (*bója*) prema sebi ima glagol *bójati*, drugi (*bòja*) glagol *bòjiti*. Iako su likovi *bója*, *bójati*, *bójanje* dosta rašireni u hrvatskim dijalektima, ipak oni nisu nigdje zabilježeni u rječnicima književnoga jezika. Na rangu književnoga jezika prevladao je lik *bòja* i prema njemu izveden glagol *bòjiti* i gl. imenica *bòjēnje*.

O glagolu *bojadisati* već smo nešto rekli, kao i o svim oblicima izvedenima od njega, pa to više nije potrebno ponavljati. Dakle od tri glagola navedena paralelno i sva tri istoga značenja dva su nepotrebna, a ostaje samo *bòjiti*, koji je i terminološki (općenito u svim strukama koje se bojom bave – slikari, stolari, građevinari itd.) i neterminološki (u običnom, svakodnevnom govoru) najrašireniji, najprihvaćeniji.

Za *bojadžiju* ili *bojadisara* (koji nisu posve istoznačni; drugi samo boji, a prvi se na različite načine bavi bojom, kao proizvođač ili kao trgovac i sl.) mogao bi se tražiti termin ili po imeničkoj ili po glagolskoj tvorbi. Od *boja* bio bi *bojar* (kao staklar, bravar, limar, bačvar, knjižar, stolar itd.), a od *bojiti* ili *bojač* (kao krojač, plivač, bušač, slušač, trkač itd.) ili *bojilac* (kao nosilac, ličilac, naručilac, prevodilac) ili *bojitelj* (kao snimatelj, učič-

telj, graditelj, branitelj itd.). *Bojar* je onaj koji se na bilo koji način bavi bojama, dok su ostala tri oblika (*bojač*, *bojilac* i *bojitelj*) međusobno istoznačna, ali različita po značenju od *bojara*. Značenje svih triju riječi je 'onaj koji nešto boji', označuju dakle vršitelja radnje. Stoga su nam sva tri termina nepotrebna ako isto znače, pa onda treba odabrati jedan, ali koji? Pri izboru se mora voditi računa o mogućnosti tvorbe ostalih izvedenica. Naime ako odaberemo npr. *bojač* (kao krojač), onda bi i ostale izvedenice trebale biti: bojačica (žena koja boji), bojački (npr. posao ili bojačko radno mjesto). Ako bismo se odlučili za *bojilac*, onda bi žena bila *bojilica*, što bi ipak trebalo ostaviti kao mogućnost za ime stroja koji boji (tako npr. bušilica, drobilica, miješalica itd.). Zato bismo ipak preporučili *bojitelj* i *bojiteljica* za osobe koje boje jer su one samostalne u značenju i ništa drugo ne mogu označivati. Za ženu koja boji postoji jedna druga riječ koja je tvorbena u vezi s bojiteljem – *bojilja* (iste tvorbe kao i dojilja, roditelja, vezilja i sl.), koja kao termin postoji u narodnim govorima (podatak u grafi za Dopune Akademijina rječnika u Zavodu za jezik). Umjesto dakle bojadžije, bojadisara imali bismo po ovom prijedlogu *bojara*, *bojaricu* (osobe koje se bave bojom) i *bojitelja* i *bojiteljicu* (ili *bojilju*; osobe koje boje, vršitelji radnje). Prema *bojar* (i *bojarica*) imali bismo pridjev *bojarski* (npr. bojarski aparat, bojarska struka i sl.), a prema *bojitelj* (*bojiteljica*) *bojiteljski* (npr. bojiteljski posao).

Za poduzeće, tvrtku i sl. treba tražiti termin iz istoga tvorbenoga niza, dakle *bojara* (kao što su vinara, pivara, željezara, staklara, koksara, mljekara, plinara, knjižara i sl.), ali kako je bojar čovjek koji se bavi bojom na bilo kakav način, tako bi i bojara bila poduzeće, zadruga, tvornica za proizvodnju boja, za prodaju ili trgovinu bojom, i dalje, kako je bojitelj samo onaj koji boji (a ne prodaje i ne proizvodi boje niti njima trguje), tako za mjesto, halu, prostoriju treba tražiti termin uz pomoć sufiksa *-nica* (kao što je u riječima krojačnica, strojarnica, ribarnica, zvjezdarnica, kockarnica itd.). Tu bismo dakle imali *bojarnicu* kao prostoriju u kojoj se radi s bojama, gdje se boje proizvodi, a ako bi se baš želio termin za prostoriju u kojoj se samo boji, onda bi to bila *bojionica* (kao predionica, topionica, radionica, češljaonica, pletionica i sl.).

Nastojeći ostati uvijek u što jednostavnijem tvorbenom modelu, tako izvodimo i termin za bojarsku struku – *bojarstvo* (poput termina slične tvorbe: strojarstvo, ribarstvo, rudarstvo, i sl.). Ovaj je termin jedan od osnovnih razloga za izbor između *bojača* i *bojara*. Da smo se naime odlučili za *bojača*, onda bismo ovdje imali *bojaštvo* kao struku, što je malo neobično, u svakom slučaju neobičnije i teže prihvatljivo nego *bojarstvo*.

S ovim smo zadnjim terminom zaključili čitav niz termina izvedenih od osnovne riječi *boja* koje smo nastojali sistematizirati i odbaciti one nepotrebne ili s jezične strane ako ne nepravilne, a ono barem neprikladne i kulturno-jezično neprihvatljive. I treba dodati: zaključili onu skupinu termina koja se formalno donekle izmijenila u odnosu na dosadašnju, ali u sadržajnom smislu nije nimalo. I upravo zbog toga mislim da nema nikakva razloga da se ovi savjeti i prijedlozi ne prihvate.

S ostala dva termina iz istoga niza (*bojilo* i *obojenje*) posve je druga stvar. Svaki razgovor o njima zadire u sadržaj, u stručnu stranu termina. I jedan i drugi termin specifičnost je tekstilstva, dok u drugim strukama toga nema, a ako i ima, to je rubna pojava, a ne normiran termin, onako kako je to rubno i u općem rječniku. Naime u nekoliko rječnika hrvatskoga ili srpskoga jezika uopće riječ *bojilo* nije zabilježena (Rječnik JAZU, Broz-Ivekovićev rječnik, a nije ni u dvojezičnim rječnicima, engleskoga R. Filipovića, u kojem

se *dye* prevodi: 'boja, kao sredstvo za bojadisanje'; njemačkoga Šamšalovićeve, Ristić-Kangrgina, u kojem se *Farbestoff* prevodi: 'materija za bojenje', Vinja-Musanićeva španjolskoga, u kojem za *color* kao prijevod imamo: 'boja, ličilo, rumenilo' itd., za *tinta* 'boja, crnilo, tinta, mješavina boja' itd., a za *tinte* 'bojenje, bojadisanje', ali i 'boja koja služi za bojenje'; pa zatim, u Putančevu francuskome, u Deanović-Jernejevu talijanskome rječniku i drugima ista stvar – gotovo svuda samo boja). Samo u Rečniku SANU postoji nekoliko potvrda za bojilo u značenju 'sredstvo za bojenje', a u Rječniku MH i MS jedna, ali u značenju 'boja, rumenilo lica'. Naravno, treba reći da je u tekstilaca *bojilo* uobičajeno i ima značenje sredstva za bojenje, a boja značenje vidnoga dojma. Da je termin *bojilo* specifikum tekstilaca, i to u najnovije vrijeme, pokazuju i dvije edicije Jugoslavenskoga leksikografskoga zavoda. ELZ iz 1955. godine pod natuknicom *boje* kaže: „1. subjektivni doživljaji koji se javljaju kada na oko (vidni organ, optički receptor) djeluju svjetlosni valovi određenih frekvencija”, „2. tvari kojima se mogu bojiti druga tijela (bojila)”. Ista enciklopedija među vrstama boja spominje olovno bjelilo, cinkovo bjelilo, kromovo žutilo itd. Ta enciklopedija dakle govori o bojama, a bojilo nema kao zaseban termin. Ali u Leksikonu JLZ (1974. godine) bojila su zasebno definirana, i to ovako: „organske tvari koje služe za bojenje tekstila, plastičnih masa, živežnih namirnica, lijekova itd.”, iako pod natuknicom *boje* navodi oba značenja *boje*: 1. „vidni osjet zavisan od frekvencije svjetlosnog zračenja”, 2. „tvari koje se odlikuju selektivnom apsorpcijom svjetla, sredstva za bojenje”. Leksikon LZ je dakle priznao status termina bojilu, koji je nametnula bojarska praksa, ali boji nije oduzeo drugo značenje koje on oduvijek ima. Naravno, moglo bi se zaključiti i da je bojilo u terminološkoj, a boja u neterminološkoj funkciji. Međutim to kemičari nemaju izvan tekstilstva, npr. oni koji proizvode boje i lakove za željezo, drvo i plastiku, pa od njih boje kupujemo u limenkama, na kilograme. Očito je kako je termin bojilo tekstilni termin. Očito je da je on nastao na modelu: dati nečemu crvenu boju – crveniti – crvenilo, dati nečemu crnu boju – crniti – crnilo, dati nečemu plavu boju – plaviti – plavilo itd., pa onda i: dati nečemu bilo kakvu boju – bojiti – bojilo. Sva je razlika između crvenila, crnila, plavila itd. i boje u tome što mjesto crvenilo, crnilo, plavilo itd. nemamo druge riječi istoga značenja, a mjesto bojilo imamo raširenije i starije *boja*.

Uvođenje drugoga termina mjesto *boja (bojila)* izazvalo je i jedan novi termin – *obojenje*. Naime onoga časa kada se bojilom oboji neki predmet, ono što je bojarski postignuto, to bojitelji tekstilci zovu obojenjem. Po tome dakle izgleda da tekstilci bojitelji rade s bojilima da bi postigli obojenje. Boja kao da ih i ne zanima, a jasno je da sve to čine radi boje, radi optike. A zamislimo kad bi slikar slikajući, bojeći bojilom dobio oslikanje, a ne sliku! Nitko ni od tekstilaca bojitelja neće reći za neki obojeni tekstil da pušta ili ne pušta obojenje ili bojilo. Svi naime kad što kupujemo šareno u prodavaonici pitamo prodavače pušta li to boju, a ne obojenje, ali ne ni bojilo (to ne kažu i ne tvrde ni tekstilci, jer oni govore o *postojanosti obojenja*, iako bi po tome trebalo možda biti postojanost bojila). Ponavljam, u takve nejasnoće mogli su upasti čim im boja nije ono što je svima drugima, pa su uzeli bojilo. Slikari rade s bojama, dakle s tvarima, soboslikari rade s bojama, daci rade s bojama, građevinari rade s bojama, ali tekstilci s bojilima.

Davanjem značenja bojilu kakvo danas imaju tekstilci onemogućeno je eventualno imenovanje onoga sredstva kojim se, uz pomoć kojega se (slikarska) boja, odnosno (tekstilno) bojilo nanosi na materijal, uz pomoć kojega se bojilom boji, npr. tkanina. Ali da ne

dužimo priču, nakon svih ovih jezičnih prigovora i *bojilu* i *obojenju*, evo što predlažemo.

Kako tekstilci govore o postojanosti boje na tkanini ne misleći pri tom ni samo na izgled, dojam, ni samo na supstrat, njima treba neki termin koji će označiti ono što su dobili na tkanini postupkom bojenja. To što su dobili, ako se radi o svojstvu, to je *obojenost* i doista se može govoriti o *postojanosti obojenosti*, pa i o *ujednačenosti obojenosti*, koja tekstilce također zanima. Ali kako je i *boja* također svojstvo, treba dakle razlikovati ta svojstva. Ako je tekstilcima ta razlika važna, mogu je i terminima razlikovati, ali ako nije, onda se radi doista o boji i nakon bojenja, jer sve se i boji da bi imalo nekakvu boju, radi optičkoga učinka, dojma, pa se i taj optički dojam može mijenjati, odnosno biti postojan ili nepostojan. A onda se može govoriti i o *postojanosti* ili *nepostojanosti boje*. Da ni samim tekstilcima nije uvijek jasno na što se misli, uvjerali su me razgovori s njima o toj temi, ali i to što oni u istome kontekstu govore jednom o obojenju, a drugi put, kad se i ona popratna tkanina boji, onda govore o *prijelazu boje* na popratnu tkaninu, iako to što prelazi, po samim tekstilcima, može biti samo bojilo (po tekstilcima bojiteljima).

Na kraju evo svih predloženih termina s njihovim značenjima (u tekstilstvu):

boja 'optički dojam'

bojar 'čovjek koji se bavi bojom'

bojara 'tvornica, poduzeće, zadruga i sl. koji se bave proizvodnjom, preradom ili trgovinom boje'

bojarica 'žena koja se bavi bojom'

bojarnica 'prostorija u kojoj se radi s bojama, gdje se proizvode boje'

bojarski 'koji se odnosi na bojara, bojarstvo ili pripada bojaru ili bojarstvu'

bojarstvo 'disciplina, djelatnost koja se na različite načine bavi bojama'

bojenje 'proces, radnja kojom se nekom materijalu daje boja'

bojilica 'stroj, naprava za bojenje'

bojilo 'tvari koje služe za bojenje'

bojionica 'prostorija u kojoj se boji'

bojitelj 'čovjek koji boji'

bojiteljica (ili *bojilja*) 'žena koja boji'

bojiti 'potapati u boju, premazivati bojom'

bojiteljski 'koji se odnosi na bojitelja, bojiteljicu'

obojenost 'svojstvo obojenih materijala'.

To su naravno sve izvedenice od riječi *boja* o kojima smo govorili. Usput smo spominjali i nekoliko termina u kojima se *boja* u kojoj od svojih izvedenica javlja kao sastavni dio npr. *postojanost obojenosti* (a ne obojenja), *ujednačenost obojenosti*, pa *prijelaz bojila*, a da li je *promjena boje*, *bojila* ili *obojenosti*, neka sami zaključe tekstilci, odnosno kada se o čemu radi jer se vjerojatno može raditi o svemu tome. Ali važno je razlikovati jasno uvijek što je što.

Vjerojatno postoji ili bi mogla postojati potreba i za novim riječima — terminima u istoj, tekstilnoj struci ili kojoj drugoj srodnoj. Tako bi se za materijale koji se boje našao termin u *bojivu* (usp. npr. mlivo, predivo, pletivo, varivo, pecivo iste tvorbe), iako bi to mogao biti termin i za ono što su tekstilci nazvali bojilom (za to usp. gnojivo, mazivo,

cjepivo, kresivo itd.). Ali kad im je bojilo ono što već jest, onda nema nikakve zapreke da bojivo bude ono što smo već gore rekli.

Problemi bi mogli npr. nastati kada bi one druge struke koje još ne znaju za bojilo, kojima je naime boja i materijalna i nematerijalna, jednom također posegnuli za razlikovanjem pa za sredstvo (tekstilno bojilo) uzeli riječ bojivo, za koju smo rekli da može značiti što i bojilo (tekstilcima). A ako se ne vodi računa o interdisciplinarnosti ne samo na razini struke nego i na razini stručne terminologije, onda nastaju sve veće i veće zapreke u razumijevanju drugih. A da te interdisciplinarnosti nema, dokaz je i to (tekstilno) bojilo. I kada se izvodi ili traži neki termin, treba ili sam imati i jezičnoga osjećaja i jezične kulture i naobrazbe ili pitati onoga tko bi mogao znati ili barem savjetovati.

I na kraju, sve što predlažemo dade se sažeti ovako:

1. nastojali smo sistematizirati nazivlje izvedeno od osnove *boja*,
2. u tom nastojanju izbacili smo strani element -dis-, odnosno predložili izvedenice po pravilima hrvatskoga jezika, bez oslanjanja na strane elemente,
3. za slučajeve kada je to potrebno uveli smo termin *obojenost*, a *obojenje* izbacili, i
4. predložili, po potrebi, termin *bojivo* u značenju 'ono što se boji'.

Naravno da sve ovo zadire u običaje, naviku čitave jedne struke i svako prihvaćanje promjena zahtijeva napor. Spremnost na napor zavisit će od općeg stava prema terminologiji i od osjećaja da je predloženo rješenje bolje od postojećega. Nitko ne traži naglu promjenu, ali ako svijest o tome da je ovo što nudimo bolje, ispravnije malo pomalo počne prevladavati, onda smo učinili koristan napor uz nadu da će jednom biti ovako kako predlažemo.

Sažetak

Dragutin Raguž, Zavod za jezik IFF, Zagreb

UDK 801.541.1:001.4:808.62, izvorni znanstveni članak, primljen za tisak 31. svibnja 1982.

The author analyzes the word *boja* and its derivatives in standard Croatian, particularly when used as terms in textile industry.